

Správa o priebehu a následkoch povodní na území Slovenskej republiky v období od januára do konca júna 2019

Obsah

1. Úvod.....	2
2. Príčiny a výskyt povodní na území Slovenskej republiky v období od januára do konca júna 2019..	2
2.1 Meteorologické príčiny povodní.....	2
2.2. Hydrologická situácia a výskyt povodní.....	8
3. Zistené nedostatky a návrhy opatrení na odstránenie zistených nedostatkov	10
4. Celkové zhodnotenie obdobia prvého polroka 2019	11
5. Prehľad výdavkov vynaložených na vykonávanie povodňových zabezpečovacích a povodňových záchranných prác, peňažných náhrad a povodňových škôd	13
5.1 Výdavky na vykonávanie povodňových zabezpečovacích prác.....	13
5.2 Výdavky na vykonávanie povodňových záchranných prác.....	13
5.3 Vyhodnotenie nároku na peňažnú náhradu	14
5.4 Vyhodnotenie povodňových škôd	14

1. Úvod

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky v spolupráci s Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky predkladajú na rokovanie vlády Slovenskej republiky Správu o priebehu a následkoch povodní na území Slovenskej republiky v období od januára do konca júna 2019 (ďalej len „správa“) na základe § 19 ods. 11 zákona č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane pred povodňami“). Vláda Slovenskej republiky schválila Správu o priebehu a následkoch povodní na území Slovenskej republiky v období od júla do konca decembra 2018 uznesením vlády Slovenskej republiky č. 183 zo dňa 17. apríla 2019.

V Správe sú spracované podklady, ktoré vychádzajú zo správ orgánov vykonávajúcich ochranu pred povodňami a Slovenského hydrometeorologického ústavu, z konkrétnych povodňových situácií na území Slovenskej republiky počas prvej polovice roka 2019, a teda nezahŕňajú všetky príčiny povodní. Ďalšie príčiny povodní sú vyhodnocované v rámci spracovania Predbežného hodnotenia povodňového rizika a Plánu manažmentu povodňového rizika v čiastkových povodiach Slovenskej republiky, ktorý je dostupný na webovom sídle Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky.

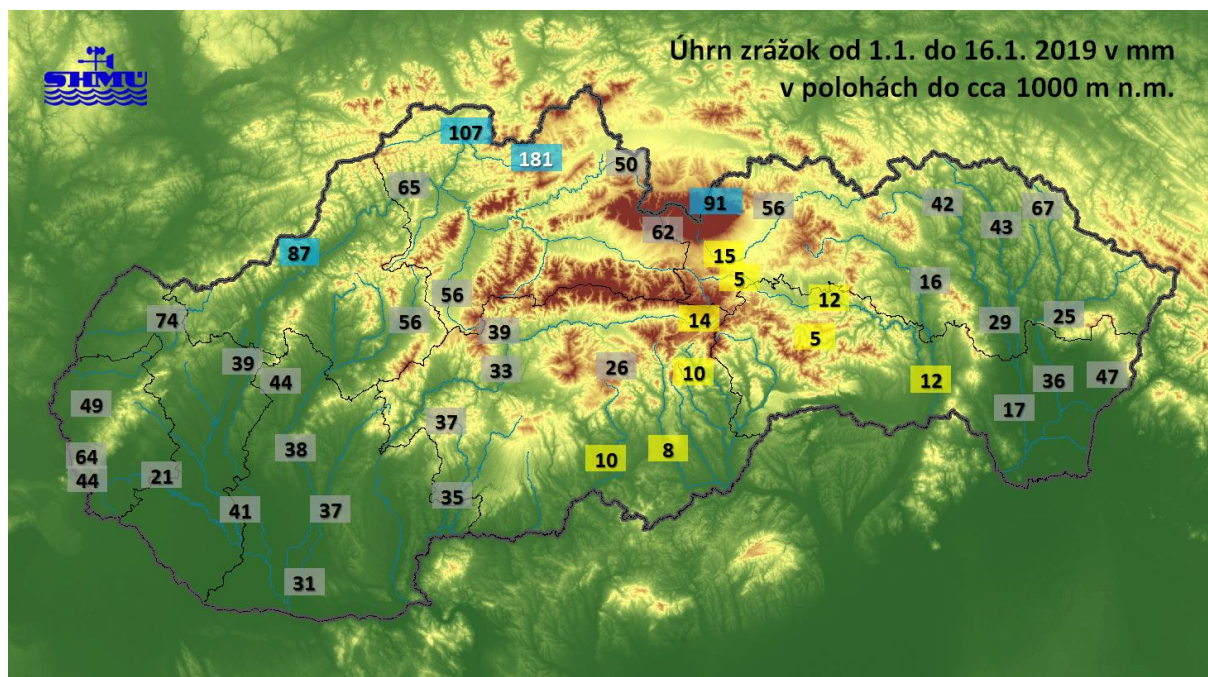
2. Príčiny a výskyt povodní na území Slovenskej republiky v období od januára do konca júna 2019

Obdobie prvého polroka kalendárneho roka zahŕňa tri ročné obdobia – zimu, jar a leto, z čoho vyplýva rozmanitosť príčin možných povodní. V zimnom období prevažujú povodne z topenia sa snehu, kombinácia topiaceho sa snehu a dažďa, príp. ľadové povodne zapríčinené tvorbou ľadových bariér. V letnom období naopak dominujú povodne zapríčinené dažďom, či už z trvalých, alebo z privalových zrážok.

2.1 Meteorologické príčiny povodní

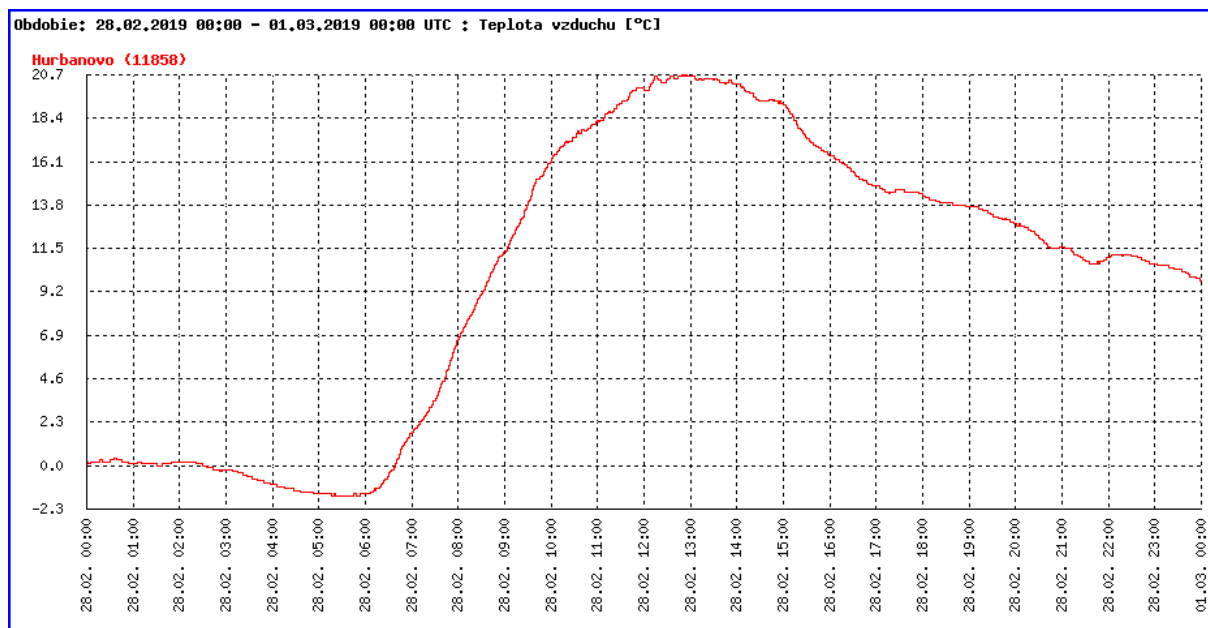
V prvej polovici januára boli na území Slovenska zaznamenané vysoké úhrny zrážok predovšetkým na severe územia, s čím súvisel aj najväčší prírastok snehovej pokrývky práve v tejto oblasti. Naopak, podstatne menej zrážok bolo zaznamenané na juhu územia a v záveterných oblastiach Slovenska.

Na Kysuciach, Orave a zo severnej strany Tatier spadlo väčšinou okolo 100 mm zrážok. V Oravskej Lesnej bol celkový úhrn zrážok dokonca až 181 mm, pričom priemerný januárový úhrn za celý mesiac je v tejto lokalite "len" 80 mm, teda tu bolo zaznamenané viac ako dvojnásobné množstvo priemerných mesačných zrážok už za prvú polovicu mesiaca. Ešte viac nového snehu spadlo zo severnej strany Tatier, v Tatranskej Javorine, kde to bolo až 198 cm. Najmenej zrážok, a teda aj novej snehovej pokrývky, bolo zaznamenané v záveterných oblastiach pohorí. Na obr. 1 sú uvedené úhrny zrážok od začiatku januára 2019 do 16. januára 2019.

Obr. 1: Suma zrážkových úhrnov za obdobie 01.01.-16.01.2019 (zdroj SHMÚ)

Meteorologická zima 2018/2019 (december 2018 - február 2019) sa s nami rozlúčila skutočne veľmi neštandardne, keď posledný februárový deň priniesol najvyššiu teplotu vzduchu zaznamenanú v priebehu zimy v celej histórii novodobých meteorologických meraní a pozorovaní na území Slovenska. V priebehu dňa 28. februára 2019 bola na dvoch meteorologických staniách (Žihárec a Hurbanovo) zaznamenaná absolútne najvyššia maximálna denná teplota vzduchu vo februári a v zime a to 20,6 °C. Popri tom v uvedený deň došlo k prekonaniu rekordov Tmax pre celý február až v deviatich staniách na Slovensku.

Obr. 2: Vývoj teploty vzduchu na meteorologickej stanici Hurbanovo dňa 28. februára 2019 (zdroj SHMÚ).

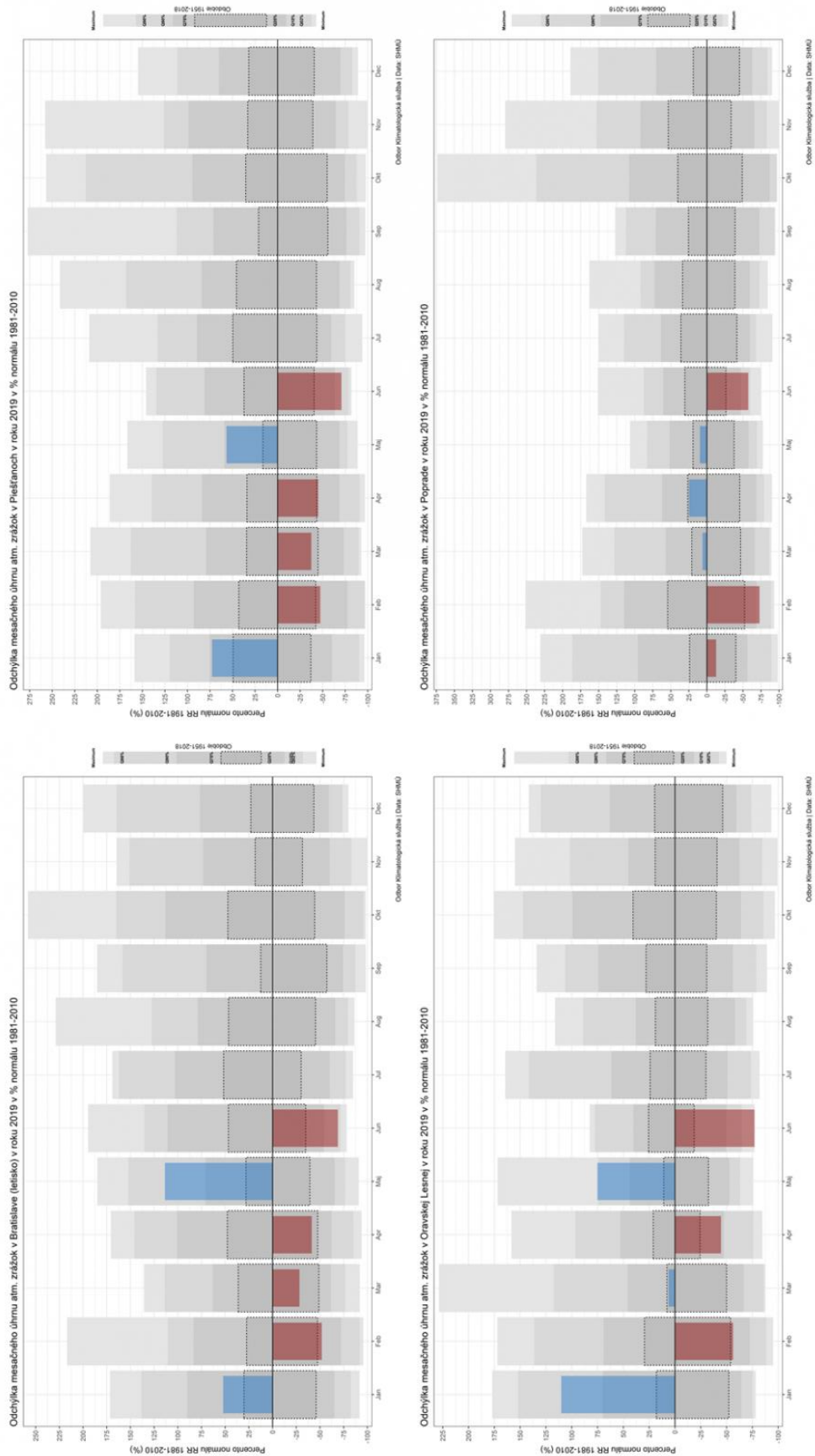
V mesiaci marec podľa monitoringu meteorologického sucha bolo extrémne sucho na štyroch staniách na východnom Slovensku. Najviac zasiahnuté oblasti sú Šariš, Abov, oblasť Slanských vrchov a Dolného Zemplína. Extrémne sucho zasahuje k 31.03.2019 približne 5 % územia Slovenska, čo je plocha okolo 2500 km². Začínajúce sucho sa vyskytuje na viac ako polovici územia a mierne sucho na viac ako 10 % celkovej plochy. Nedostatok zrážok pretrváva na východnom Slovensku už od predchádzajúcej jesene.

Atmosférické zrážky dosiahli na západnom Slovensku nadnormálne až mimoriadne nadnormálne hodnoty a v niektorých prípadoch to boli až extrémne vysoké hodnoty mesačných úhrnov zrážok pre tento posledný jarný mesiac. Mesačné úhrny zrážok boli relatívne najnižšie na niektorých miestach v oblasti Senca, Trnavy a Piešťan, kde dosiahli približne 100 mm, prípadne aj o trochu menej. Naopak, najviac zrážok zaznamenali v oblasti Malých a Bielych Karpát, kde to bolo na niektorých miestach aj o niečo viac ako 200 mm a iba o trochu menej ako 200 mm zrážok napršalo v tomto mesiaci ojedinele aj v oblasti dolnej časti povodia Hrona a Ipľa. Priestorový úhrn zrážok pre celé územie západného Slovenska dosiahol 141 mm, čo predstavuje 210 % normálu a prebytok zrážok 74 mm. V máji bolo 18 (Žihárec) až 25 (Hurbanovo, Podhájska) zrážkových dní, z toho od 7 (Moravský Svätý Ján, Piešťany) do 14 (Modra - Piesok) dní so zrážkami 5 mm a viac. Najviac zrážok sa vyskytlo v šiestej pentáde, najmenej v druhej, najvyššie denné úhrny zrážok boli 22. mája. Na západnom Slovensku boli zaznamenané do 4 (Kráľová pri Senci) dní s búrkou.

Jún 2019 skončil na Slovensku ako extrémne teplý s odchýlkami prevažne od +4,0 do +5,0 °C (výnimočne aj viac) v porovnaní s normálom 1981 – 2010. Na ôsmich meteorologických staniách bola priemerná mesačná teplota vzduchu dokonca vyššia než v ktoromkoľvek inom mesiaci (roka) v histórii meraní (Žihárec, Dolný Hričov, Prievidza, Oravská Lesná, Švedlár, Spišské Vlachy, Podolínec a Tisinec).

V priebehu júna boli na Slovensku dve vlny horúčav (10.-16. júna a 24.-27. júna 2019), pričom v závere druhej z nich bola zaznamenaná najvyššia teplota vzduchu na stanici v Dudinciach (36,0 °C). Túto vlnu ukončil prechod studeného frontu dňa 27.06.2019, ktorý priniesol aj intenzívne búrky s mimoriadne veľkými krúpami s priemerom až 8 cm v Košickom kraji. Po prechode studeného frontu sa do našej oblasti prechodne dostal od severozápadu chladnejší vzduch. V chladnejšom vzduchu sa cez našu oblasť ďalej na juhovýchod presunula tlaková výš a po jej zadnej strane sa k nám v posledný júnový deň začal dostávať spomínaný horúci vzduch zo západnej Európy.

Významný deficit atmosférických zrážok sa v priebehu prvých šiestich mesiacov objavil predovšetkým na západnom, severozápadnom a severnom Slovensku (ale miestami aj na juhu stredného Slovenska). Na tento stav poukazujú aj odchýlky mesačného úhrnu atmosférických zrážok (v % normálu 1981-2010) v roku 2019 na vybraných meteorologických staniách - napr. Bratislava-letisko, Piešťany, Oravská Lesná a Poprad (obr. 3).

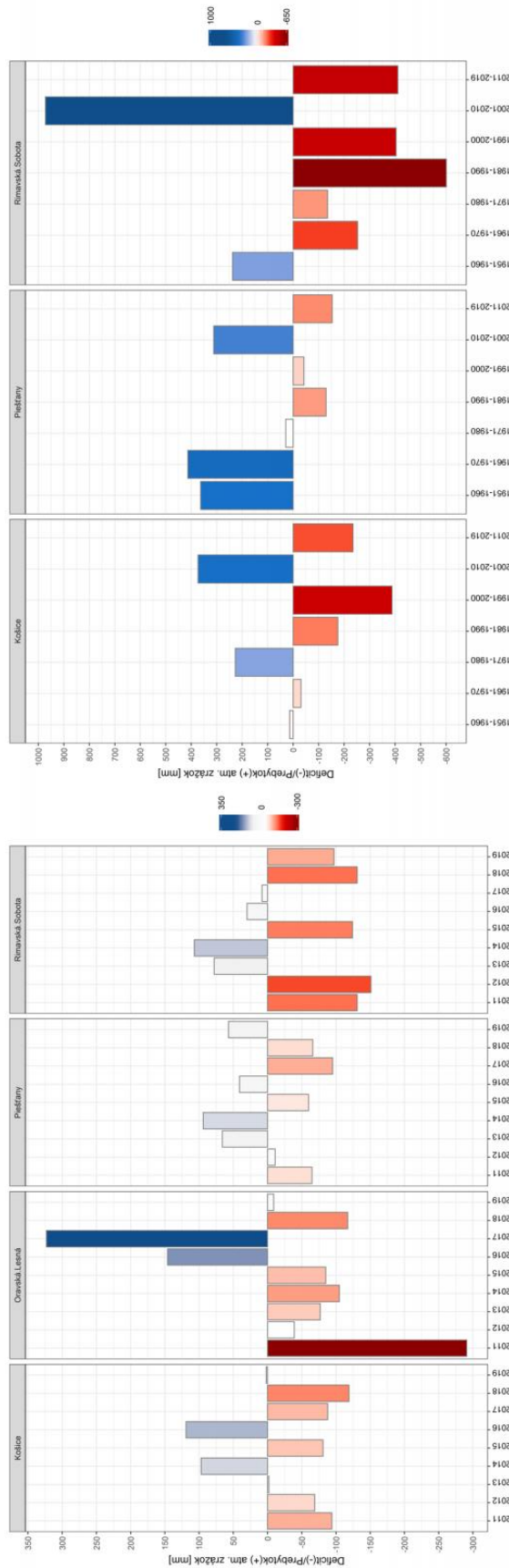

Obr. 3: Odchýlka mesačného úhrnu atmosférických zrážok [%] na vybraných meteorologických staniách na Slovensku v roku 2019 (zdroj SHMÚ)

Na jar 2019 bola najhoršia situácia na východnom Slovensku. Sucho bolo najviac rozšírené v druhej polovici apríla, keď k 21.04.2019 len 2 % územia boli bez rizika sucha. V máji sa vlhová bilancia v dôsledku nadpriemerne vysokých úhrnov zrážok zlepšila a sucho na konci mája sa vyskytovalo len lokálne. Jún 2019 však bol mimoriadne až extrémne teplý na celom území Slovenska, a na niektorých miestach bol aj výrazný nedostatok zrážok. Preto sa situácia so suchom opäť zhoršila. Sucho bolo pozorované najmä na severe stredného a západného Slovenska, a tiež na krajnom východe až extrémne sucho. Extrémne sucho je lokálne aj v Slovenskom Rudohorí, na Spiši a v Podtatranskej kotline. Suchom rôznej intenzity je zasiahnutých až 90 % územia Slovenska.

Celkový ročný prebytok, resp. deficit zrážok na meteorologických staniách v Piešťanoch, Oravskej Lesnej, Rimavskej Sobote a Košiciach (letisko) v období rokov 2011 až 2019 je zobrazený na obr. 4.

Správa o priebehu a následkoch povodní na území Slovenskej republiky
v období od januára do konca júna 2019

Obr. 4: Celkový ročný (vľavo) a dekádny (vpravo) prebytok (modrá), resp. deficit (červená [mm]) atmosférických zrážok na vybraných meteorologických stáciách na Slovensku v období 2011-2019 (stav k 17. júlu 2019), resp. 1951-2019 (zdroj: SHMÚ)

2.2 Hydrologická situácia a výskyt povodní

V sledovanom období boli povodňami najviac postihnuté obce na území okresov Čadca, Martin, Nitra, Stará Ľubovňa a Žilina. Obce vykonávali povodňové záchranné práce vlastnými silami a prostriedkami v zmysle spracovaných povodňových plánov, pričom zo strany okresných úradov im bola poskytovaná metodická pomoc a podpora. Povodňové komisie obcí počas trvania III. SPA až do odvolania II. SPA venovali trvalú pozornosť riešeniu vzniknutej situácie v postihnutých obciach.

Povodie Hornádu

Povodňová situácia bola v poslednej májovej dekáde zapríčinená trvalými výdatnými zrážkami, ktoré sa vyskytli na jej začiatku a konci na celom území východného Slovenska. Zrážková činnosť bola rozložená tak, že na niektorých tokoch došlo k dvom vlnám rýchlych a výrazných vzostupov vodných hladín. Na väčšine tokov povodňová situácia netrvala dlho a vodné stavy klesli pod SPA už v priebehu nasledujúcich dní. Na niektorých vodných tokoch dochádzalo k vyliatiu vody z korýt, zaplaveniu priľahlých cestných komunikácií a upchatiu cestných priepustov. Správca vodného toku a starostovia obcí zabezpečovali práce zamerané na sprietočnenie a odstránenie naplavenín z prietokových profilov. Vodné stavy na dolnom Hornáde a dolnom Laborci boli ovplyvnené aj manipuláciami na vodných dielach. SPA neboli prekročené v povodí Bodvy. V povodí Hornádu boli v 5 vodomerných staniaciach prekročené vodné stavy zodpovedajúce SPA. Výšky vodných hladín, ktoré prekročili úroveň zodpovedajúce II. SPA v tomto povodí boli zaznamenané v dvoch vodomerných staniaciach.

Povodie Bodrogu

Na začiatku a na konci poslednej májovej dekády na niektorých tokoch v povodí Bodrogu bolo zaznamenaných viac vzostupov s prekročenými SPA. II. SPA bol dosiahnutý iba vo vodomernej stanici Veľké Kapušany na toku Latorica, kde hodnota kulminačného prietoku dosiahla pravdepodobnosť výskytu maximálne raz za 1 až 2 roky. V povodí Bodrogu boli prekročené vodné stavy zodpovedajúce SPA v 8 staniaciach, z toho jedna stanica zaznamenala prekročenie II. SPA.

Povodie Popradu

Najjednoduchšia hydrologická situácia bola v povodí Popradu, kde boli prekročené iba I. SPA a hodnoty kulminačných prietokov dosiahli pravdepodobnosť výskytu maximálne raz za 1 až 2 roky. V povodí Popradu boli v 3 staniaciach prekročené vodné stavy zodpovedajúce I. SPA.

Povodie Slanej

V období od polovice januára 2019 dosahovala teplota ovzdušia extrémne nízke hodnoty, pričom v nočných hodinách dosahovala hodnotu až mínus 15 °C a miestami aj menej. V dôsledku extrémne nízkych teplôt došlo k postupnému zámrazu väčšiny sledovaných vodných

tokov pri nízkych prietokoch. Ľadové úkazy sa tvorili hlavne nad priečnymi stavbami pri brehoch, pričom postupne zamrzala celá hladina niektorých vodných tokov. Na rieke Slaná došlo k zámrazu hladiny a postupnému nahromadeniu ľadových kryh s následným vznikom ľadovej zátarasy v dňoch 19. - 22.01.2019 v k. ú. Gemerská Poloma a dňa 22.01.2019 o 09.00 hod. bol vyhlásený II. SPA. Následne bolo zaznamenané vyliatie vôd z koryta rieky Slanej nad ľadovou zátarasou na priľahlú poľnohospodársku pôdu.

Povodie Hrona

V povodí rieky Hron došlo na začiatku februára v intraviláne obce Ľubietová na vodnom toku Hutná k zvýšeniu hladiny vody v koryte, následkom čoho sa do pohybu dostali vytvorené ľadové kryhy, ktoré sa zastavili na stupňoch nad priepustmi v spodnej časti obce Ľubietová. V dôsledku ich nahromadenia došlo k zmenšeniu prietokového profilu toku, zvýšeniu hladiny vody a ohrozeniu priľahlej zástavby rodinných domov.

V Banskobystrickom kraji následkom oteplenia a dažďa došlo v noci z 02. na 03. februára 2019 k uvoľneniu ľadov na toku Hutná. Následne došlo k zdvihnutiu hladiny potoka a priesakom. Z dôvodu zrážkovej činnosti hrozilo posunutie ľadových kôp a upchatie priepustu bol dňa 03.02.2019 o 07:00 hod. vyhlásený III. SPA.

Povodie Váhu

V Nitrianskom kraji dňa 07.06.2019 o 07:15 hod. bol vyhlásený III. SPA, kedy územie obce Norovce postihla blesková povodeň.

V Trenčianskom kraji dňa 22.05.2019 po intenzívnom daždi v popoludňajších hodinách sa hladina vody vo vodných tokoch začala rýchlo dvíhať a bol vyhlásený II. SPA, následne bol vyhlásený III. SPA, nakoľko sa voda sa začala vylievat' z korýt vodných tokov. SPA v prvom polroku 2019 neboli ukončené v meste Myjava, , obce Moravské Lieskové a obci Vrbovce.

V Žilinskom kraji bola v čase od júla 2018 do konca decembra 2018 jedna fáza povodňovej aktivity, pričom v čase predloženia Súhrnnej správy o priebehu povodní, ich následkoch a vykonaných opatreniach za obdobie od júla 2018 do konca decembra 2018 stále pretrváva III. SPA v meste Čadca v okrese Čadca. V okrese Čadca trvá povodňová situácia v Klokočov, kde bol I. SPA vyhlásený dňa 21.06.2019 o 17:30 hod. a odvolaný dňa 24.06.2019 o 18:00 hod. a II. SPA bol odvolaný dňa 19. 07. 2019 o 15:00 hod.

Povodie Dunaja

Vplyvom vytrvalých a výdatných zrážok v povodí Moravy a na rakúskom území povodia Dunaja došlo k výraznému vzostupu vodných hladín na celom toku riek Moravy, Dunaja a vnútorných vôd. Postupný bol vzostup vnútorných vôd na ČS Malé Leváre, ČS Zohor a ČS Kopčany. Vplyvom zrážok došlo k rýchlemu zvýšeniu hladín a prietokov v Dunaji, následne došlo k stúpaniu hladín v kanálovej sieti Žitného ostrova. Z tohto dôvodu bol na VIII. povodňovom úseku - ČS Kľúčovec vyhlásený II. SPA, t. j. bolo zahájené nepretržité, umelé znižovanie hladín v kanálovej sieti Žitného ostrova prečerpávaním vnútorných vôd povodňovou čerpacou stanicou Kľúčovec do ramennej sústavy Dunaja. Vplyvom spätného vzdutia hladín v Malom Dunaji z Dunaja a Váhu došlo k stúpaniu hladín na vnútorných vodách kanálovej siete Žitného ostrova.

Povodie Dunajca a Popradu

V dôsledku silnej búrkovej činnosti s krupobitím došlo dňa 16.06.2019 v obciach Ľubotín a Šarišské Jastrabie k upchatiu rúrových priepustov a následne k vyliatiu vody z cestných priekop na miestne komunikácie a štátnu cestu I. triedy Ľubotín – Stará Ľubovňa.

Vyliata voda ohrozovala majetok občanov, zaliate boli záhrady, nádvorcia a studne. Poškodené boli aj úpravy odvodňovacích kanálov. Na územiach obcí bol vyhlásený III. SPA.

3. Zistené nedostatky a návrhy opatrení na odstránenie zistených nedostatkov

Počas povodní v spracovanom období od januára do konca júna 2019 bolo na základe podkladov poskytnutých orgánmi vykonávajúcimi ochranu pred povodňami v povodňami zasiahnutých oblastiach zistených viacero nedostatkov:

- Nedodržanie ustanovenia § 26 ods. 3 písm. b) prvého bodu zákona o ochrane pred povodňami – *„Obec vykonáva v rámci preneseného výkonu štátnej správy na úseku ochrany pred povodňami tieto činnosti, počas povodňovej situácie: vyhlasuje a odvoláva II. stupeň povodňovej aktivity a III. stupeň povodňovej aktivity pre územie obce na návrh správcu vodohospodársky významného vodného toku alebo správcu drobného vodného toku, alebo z vlastného podnetu a informuje o tom bezodkladne okresný úrad alebo koordinačné stredisko integrovaného záchranného systému alebo Hasičský a záchranný zbor, správcu vodohospodársky významných vodných tokov a ústav“*,
- nedodržiavanie ustanovenia § 30 ods. 2 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „vodný zákon“) – *„vlastník, správca alebo nájomca poľnohospodárskych pozemkov a lesných pozemkov je povinný ich obhospodarovať takým spôsobom, ktorý nielen zachová vhodné podmienky na výskyt vôd, ale aj napomáha zlepšovaniu vodných pomerov; je povinný najmä zabráňovať škodlivým zmenám odtokových pomerov, splavovaniu pôdy a dbať o udržiavanie pôdnej vody a o zlepšenie retenčnej schopnosti územia“*,
- nepostačujúca, znefunkčnená či absentujúca sieť rigolov, priekop, priepustov a dažďovej kanalizácie na odvádzanie vôd z povrchového odtoku hlásená zo strany obcí,
- nepostačujúca údržba vodných tokov, horských bystrín (v úsekoch s umiestneným potrubím) a brehových porastov ich správcami hlásená zo strany obcí,
- poruchy špeciálnej techniky a zariadení (stierací stroj, čerpadlá a pod.) na ČS hlásené zo strany správcov vodných tokov,
- narušenie koruny ochrannej hrádze toku vplyvom začínajúceho zosuvu zo vzdušnej strany ochrannej hrádze.

Na základe identifikovaných nedostatkov sú orgánmi ochrany pred povodňami navrhované nasledovné opatrenia na ich odstránenie:

- Upozorňovať obecné úrady na ich povinnosti vyplývajúce zo zákona o ochrane pred povodňami v prípade vzniku povodňového ohrozenia o bezodkladnom informovaní správcu vodných tokov, o vyhlasovaní a odvolávaní stupňov povodňovej aktivity,
- pri lesohospodárskej a poľnohospodárskej činnosti realizovať opatrenia na zamedzenie erozívnej činnosti, urýchlenia povrchového odtoku a odplavovania humóznej vrstvy, resp. drevnej hmoty (obsiať problematrické úseky poľnohospodárskej pôdy husto siatymi obilninami alebo krmovinami, vykonávať orbu po vrstevniciach),

- zabezpečiť pre plynulý odtok prečistenie cestných priekop, priepustov a odvodňovacích kanálov najmä v intravilánoch obcí,
- zabezpečiť prietočnosť korýt vodných tokov ich pravidelnou údržbou (odstraňovanie prekážok, čistenie korýt od nánosov),
- dôsledne vykonávať povodňové prehliadky vodných tokov a vodných stavieb zasiahnutých povodňou,
- vykonávať kontrolu plnenia povinností vyplývajúcich z právnych predpisov v oblasti ochrany pred povodňami.

4. Celkové zhodnotenie obdobia prvého polroka 2019

V sledovanom období sa na území Slovenska vyskytli povodne vyvolané najmä charakterom počasia. Aj keď hlavnou príčinou povodňových situácií boli atmosférické zrážky, priebeh povodní negatívne ovplyvňovali nevhodné poľnohospodárske činnosti v blízkosti vodných tokov. Tie spôsobovali odplavovanie materiálu rôzneho charakteru do vodných tokov. Ďalším faktorom, ktorý je často identifikovaný v spracovanom období, ktorý ovplyvnil povodňové situácie, je nepostačujúca údržba vodných tokov a brehových porastov, čo v prípade povodní spôsobuje upchávanie prietočných profilov.

V zmysle zákona o ochrane pred povodňami boli počas vzniku povodňových situácií vyhlásené SPA príslušnými orgánmi v povodňou zasiahnutých oblastiach, boli zvolané príslušné povodňové komisie a vykonávaná hliadková služba. Správca vodných tokov monitoroval v teréne situáciu na vodných tokoch a VS. Sledoval vývoj hydrologickej situácie na povodňou zasiahnutých úsekoch. Po vyhlásení III., resp. II. SPA začal realizovať povodňové zabezpečovacie práce v súlade s § 17 zákona o ochrane pred povodňami. Povodňové záchranné práce vykonávali predovšetkým občania postihnutých obcí v spolupráci s príslušníkmi jednotiek základných záchranných zložiek integrovaného záchranného systému a príslušníkmi obecných hasičských útvarov/obecných hasičských zborov.

Po zhrnutí predložených podkladov a informácií od orgánov vykonávajúcich ochranu pred povodňami možno konštatovať, že operatívnym a kvalitným vykonávaním povodňových záchranných i zabezpečovacích prác došlo k zabráneniu vzniku ešte väčších škôd na majetku občanov, obcí a štátu. Zároveň je potrebné naďalej upozorňovať príslušné orgány na ich povinnosti vyplývajúce z právnych predpisov v oblasti ochrany pred povodňami, a to najmä na dôsledné vykonávanie povodňových prehliadok vodných tokov a vodných stavieb zasiahnutých povodňou vrátane verifikácie odhadnutých povodňových škôd.

Povodne na Slovensku si od januára do konca júna 2019 vyžiadali 50-krát vyhlásenie III. stupňa povodňovej aktivity a 86-krát II. stupňa povodňovej aktivity. Starostovia obcí vyhlásili mimoriadnu situáciu z dôvodu výskytu povodní v 2 oblastiach.

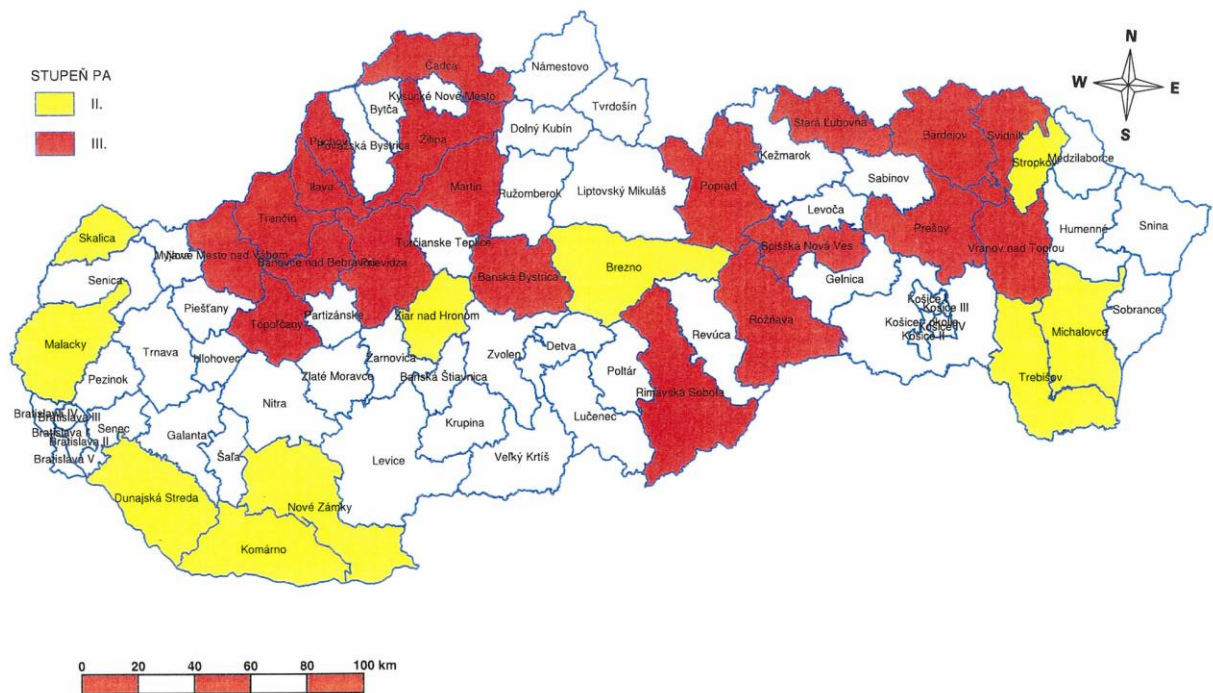
Na území Slovenska boli vyhlásené stupne povodňovej aktivity v 80 oblastiach:

- čiastkové povodie Dunaja: 2 oblasti;
- čiastkové povodie Dunajca a Popradu: 3 oblasti;
- čiastkové povodie Váhu: 43 oblastí;
- čiastkové povodie Moravy: 6 oblastí;
- čiastkové povodie Bodrogu: 15 oblastí;
- čiastkové povodie Hornádu: 1 oblasť;

- čiastkové povodie Hrona: 6 oblastí;
- čiastkové povodie Slanej: 4 oblasti.

Prehľad vyhlásených SPA v jednotlivých okresoch za prvý polrok 2019, ktoré zasla SVP, š. p., je zobrazený na obr. 1. V tabuľkovej prílohe správy sú podrobne spracované informácie o vyhlásení a odvolaní SPA a mimoriadnych situáciách, vyhodnotených výdavkoch, použitých materiáloch a zariadeniach spojených so vzniknutými povodňami.

Obr. 1: Mapa vyhlásených SPA v jednotlivých okresoch za prvý polrok 2019, ktoré zasla SVP, š. p.

Hydrologická situácia na území Slovenska bola nepretržite monitorovaná pracovníkmi SHMÚ. Verejnosť bola zároveň nepretržite informovaná o aktuálnych vodných stavoch vo vodomerných staniách a o vydaných a aktualizovaných hydrologických výstrahách na nebezpečenstvo povodne a to v prípade očakávaného zvýšenia vodných hladín s možnosťou dosiahnutia a prekročenia hladín zodpovedajúcich stupňom povodňovej aktivity. Na základe zhodnotenia hydrologickej situácie, charakteristík príslušných povodí a očakávaného vývoja meteorologickej situácie sa v závislosti od závažnosti situácie vydávali hydrologické výstrahy I., II. alebo III. SPA na jednotlivé druhy nebezpečenstva povodní. Výstrahy sa vydávali pre ohrozené okresy SR.

5. Prehľad výdavkov vynaložených na vykonávanie povodňových zabezpečovacích a povodňových záchranných prác, peňažných náhrad a povodňových škôd

5.1 Výdavky na vykonávanie povodňových zabezpečovacích prác

V zmysle § 17 zákona o ochrane pred povodňami sa povodňovými zabezpečovacími prácami predchádza vzniku povodňových škôd. Vykonávajú sa na vodných tokoch, stavbách, objektoch alebo zariadeniach, ktoré sú umiestnené na vodných tokoch alebo v inundačných územiach a v povodňovo ohrozených územiach s cieľom zabezpečiť plynulý odtok vody, chrániť stavby, objekty a zariadenia pred poškodením povodňou a zabezpečiť funkciu ochranných hrádzi a protipovodňových línií. V prvej polovici roku 2019 vznikli výdavky na vykonávanie povodňových zabezpečovacích prác vo výške 1 413 613,92 eur a vyhodnotenie je nasledovné:

a) Ministerstvo životného prostredia SR:

– Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik	1 392 482,25 eur
– Slovenský hydrometeorologický ústav	2 755,41 eur
Spolu:	1 395 237,66 eur

b) Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

– LESY Slovenskej republiky, štátny podnik	13 944,08 eur
Spolu:	13 944,08 eur

c) Ministerstvo vnútra SR

– Prešovský kraj	3 108,85 eur
Spolu:	3 108,85 eur

d) Vyššie územné celky:

– Prešovský VÚC	1 323,33 eur
Spolu:	1 323,33 eur

5.2 Výdavky na vykonávanie povodňových záchranných prác

Povodňové záchranné práce sa vykonávajú na záchranu životov, zdravia, majetku, kultúrneho dedičstva a životného prostredia v čase nebezpečenstva povodne, počas povodne a po povodni na povodňovo ohrozených územiach a na povodňovo zaplavených územiach. V prvej polovici roku 2019 vznikli výdavky na vykonávanie povodňových záchranných prác vo výške 342 443,56 eur a vyhodnotenie je nasledovné:

a) Ministerstvo vnútra SR:

– obce v Prešovskom kraji	101 869,31 eur
---------------------------	----------------

– obce v Trenčianskom kraji	62 488,40 eur
– obce v Nitrianskom kraji	26 887,45 eur
– obce v Žilinskom kraji	147 771,79 eur
– obce v Banskobystrickom kraji	420,00 eur
– obce v Košickom kraji	334,08 eur
– Hasičský a záchranný zbor SR	683,13 eur
Spolu:	340 454,16 eur

b) Ministerstvo zdravotníctva SR:

– Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Prešove	1 989,40 eur
Spolu:	1 989,401 eur

Uznesením č. 183 zo 17. apríla 2019 schválila vláda Slovenskej republiky materiál „Správa o priebehu a následkoch povodní na území Slovenskej republiky v období od júla do konca decembra 2018“. Predmetným uznesením boli uvoľnené finančné prostriedky z kapitoly Všeobecná pokladničná správa Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej len „MPRR SR“) okrem iného v sume 166 501,50 eur na úhradu výdavkov vynaložených na vykonávanie povodňových záchranných prác podniku Štátne lesy Tatranského národného parku, Tatranská Lomnica (ďalej len „ŠL TANAP“). Podnik si tieto finančné prostriedky uplatnil zároveň v rámci materiálu „Návrh na úhradu výdavkov súvisiacich so záchrannými prácami počas mimoriadnej situácie v územnej pôsobnosti Okresného úradu Poprad“ schváleného vládou Slovenskej republiky uznesením č. 109 z 13. marca 2019.

Z dôvodu duplicitného vyplatenia sumy 166 501,50 eur podniku ŠL TANAP je v predmetnom materiáli zahrnutý návrh na zrušenie časti úlohy v č. 4a) bodu C.1. uznesenia vlády SR č. 183 zo 17. apríla 2019 a úloha zabezpečiť vrátenie uvedených finančných prostriedkov od podniku ŠL TANAP do kapitoly MPRR SR a následne viazať z kapitoly MPRR SR uvedené finančné prostriedky v prospech kapitoly Všeobecná pokladničná správa.

5.3 Vyhodnotenie nároku na peňažnú náhradu

Počas prvého polroka 2019 nevznikol nárok na vyplatenie peňažných náhrad za obmedzenie vlastníckeho práva alebo užívacieho práva, splnenú osobnú pomoc, škodu na majetku v priamej súvislosti s vykonávaním povodňových zabezpečovacích prác a povodňových záchranných prác a za poskytnutý vecný prostriedok počas povodňovej situácie.

5.4 Vyhodnotenie povodňových škôd

Povodňové škody v prvom polroku 2019 po verifikácii tvoria sumu 748 706,38 eur, z toho tvoria škody na majetku:

– fyzických osôb	73 454,25 eur
------------------	---------------

– právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov	87 104,00 eur
– obcí	385 973,13 eur
– vyšších územných celkov	0,00 eur
– štátu	202 175,00 eur

Zoznam skratiek uvedených vo vlastnom materiáli a v tabuľkovej prílohe:

ČS – čerpacia stanica

HaZZ – Hasičský a záchranný zbor

MDV SR – Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky

MF SR – Ministerstvo financií Slovenskej republiky

MH SR – Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

MK SR – Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

MO SR – Ministerstvo obrany Slovenskej republiky

MPRV SR – Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky

MPSVR SR – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

MS SR – Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

MŠVVŠ SR – Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

MV SR – Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

MZ SR – Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

MZVEZ SR – Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky

MŽP SR – Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

OPP – ochrana pred povodňami

RÚZV – Regionálny úrad verejného zdravotníctva

SHMÚ – Slovenský hydrometeorologický ústav

SPA – stupeň povodňovej aktivity

SR – Slovenská republika

SVP, š. p. – Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik

ŠL – štátne lesy

š. p. – štátny podnik

VS – vodná stavba

VÚC – vyššie územné celky